

Briuselis, 2022 03 02
COM(2022) 91 final

2022/0069 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

**kuriuo pagal 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma,
kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradama taikyti laikinoji
apsauga**

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

• Pasiūlymo pagrindimas ir tikslai

Pradedama taikyti 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB, priimant Tarybos įgyvendinimo sprendimą, kuriuo nustatoma, kad pagal 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį yra perkeltųjų asmenų iš Ukrainos masinis srautas, todėl pagal šios direktyvos nuostatas pradedama taikyti laikinoji apsauga.

2022 m. vasario 24 d. Rusijai pradėjus karinę invaziją į Ukrainą, Europos Vadovų Taryba tą pačią dieną parengtose išvadose kuo griežčiausiai pasmerkė neišprovokuotą ir nemotyvuotą Rusijos Federacijos (toliau – Rusija) karinę agresiją prieš Ukrainą, pabrėždama, kad tai šiurkštus tarptautinės teisės ir JT Chartijos principų pažeidimas ir pavojus Europos ir pasaulio saugumui bei stabilumui. Europos Vadovų Taryba pareikalavo, kad Rusija visapusiškai gerbtų Ukrainos teritorinį vientisumą, suverenitetą ir nepriklausomybę nepažeisdama tarptautiniu mastu pripažintų jos sienų, įskaitant Ukrainos teisę pasirinkti savo likimą. ES valstybių narių valstybių ir vyriausybių vadovai taip pat patvirtino, kad Rusijos Vyriausybei tenka visa atsakomybė už karinę agresiją, dėl kurios kenčia ir žūsta žmonės, ir kad ji bus laikoma atsakinga už savo veiksmus. Solidarizuodamasi su Ukraina Europos Vadovų Taryba susitarė dėl antrojo sankcijų rinkinio.

Atsižvelgdama į šias aplinkybes Europos Vadovų Taryba paragino visais lygmenimis tęsti darbą, susijusį su pasirengimu, ir paprašė Komisijos visų pirma pasiūlyti nenumatytų atvejų priemones.

Karas prie jos išorės sienų daro tiesioginį poveikį Europos Sąjungai, be kita ko, dėl to, kad dėl tūkstančių asmenų, siekiančių apsaugos ES valstybėse narėse, didėja migracijos spaudimas. Per kelias dienas kovo mėn. pradžios duomenimis į Europos Sąjungą per Lenkiją, Slovakiją, Vengriją ir Rumuniją yra atvykę daugiau kaip 650 000 perkeltųjų asmenų. Manoma, kad šis skaičius dar labiau augs. JT paskelbė JT skubios humanitarinės pagalbos prašymą dėl apsaugos ir pagalbos poreikių Ukrainoje ir regioninės pagalbos teikimo pabėgėliams planą dėl Ukrainos, kuriame pateikiama išsami informacija apie žmonių, kuriems reikia pagalbos, ir asmenų, kuriems bus teikiama pagalba, skaičių.

ES Ukrainai taiko bevizį atvykimo režimą¹. Todėl į ES atvykstantys Ukrainos biometrinių pasų turėtojai neprivalo turėti vizos. Remiantis patirtimi po Rusijos įvykdytos neteisėtos Krymo Autonominės Respublikos ir Sevastopolio aneksijos ir karo Rytų Ukrainoje, tikėtina, kad pusė į Europos Sąjungą atvykstančių ukrainiečių, kuriems taikomas bevizis režimas, prisijungs prie šeimos narių arba ieškos darbo Europos Sąjungoje, o kita pusė gali prašyti tarptautinės apsaugos. Priklausomai nuo konflikto raidos tikėtina, kad ES priims daug asmenų. Apskaičiuota, kad dėl ginkluoto konflikto bus perkelta 2,5–6,5 mln. asmenų, iš kurių 1,2–3,2 mln. gali prašyti tarptautinės apsaugos. Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras apskaičiavo, kad pagal blogiausią scenarijų pabėgėlių iš Ukrainos skaičius gali siekti iki 4 mln.

¹ Reglamentas (ES) 2018/1806, kuriuo nustatomi trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami valstybių narių išorės sienas, privalo turėti vizas (reglamento I priedas) ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams tas reikalavimas netaikomas, jei buvimo trukmė neviršija 90 dienų per bet kurią 180 dienų laikotarpį (reglamento II priedas), sąrašai. Vizos reikalavimo netaikymas galioja biometrinių pasų, Ukrainos išduotų laikantis Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) standartų, turėtojams.

Remiantis šiais skaičiais, karo sunkumu ir artumu prie ES išorės sienų, tikėtina, kad Europos Sąjunga susidurs su masiniu ukrainiečių ir Ukrainoje konflikto metu teisėtai gyvenančių kitų trečiųjų šalių piliečių arba asmenų be pilietybės, kurie priversti palikti šalį dėl Rusijos invazijos, srautu.

Siekdama reaguoti į šią padėtį Komisija teikia pasiūlymą dėl Tarybos įgyvendinimo sprendimo, kuriuo Tarybai sudaromos sąlygos nustatyti, kad yra perkeltųjų ukrainiečių ir Ukrainoje konflikto metu teisėtai gyvenančių kitų trečiųjų šalių piliečių ir asmenų be pilietybės masinis srautas, remiantis 2001 m. liepos 20 d. Laikinosios apsaugos direktyva 2001/55/EB².

Ši direktyva priimta po konflikto buvusioje Jugoslavijoje, kai pirmą kartą po Antrojo pasaulinio karo Europa susidūrė su masiniu priverstiniu gyventojų perkėlimu visoje Europoje dėl Europoje kilusio konflikto. Ji specialiai parengta siekiant skatinti palaikyti pastangų bendrai valdyti perkeltųjų asmenų srautus Europoje pusiausvyrą, nedelsiant suteikiant apsaugą nuo karo bėgantiems asmenims, ir taip išvengti, kad valstybių narių prieglobsčio sistemos būtų pernelyg apkrautos. Į Laikinosios apsaugos direktyvą įtrauktos nuostatos ir nacionalinės įgyvendinimo priemonės sudarytų sąlygas valstybėms narėms išlaikant kontrolę ir veiksmingai valdyti iš Ukrainos bėgančių perkeltųjų asmenų srautą, visapusiškai gerbiant pagrindines teises ir laikantis tarptautinių įsipareigojimų.

Šio pasiūlymo tikslas – pradėti taikyti Laikinosios apsaugos direktyvą ir pagal šios direktyvos 5 straipsnį nustatyti pagrindinius elementus, be kita ko, aprašyti konkrečias asmenų, kuriems turėtų būti suteikta laikinoji apsauga, grupes ir nustatyti laikinosios apsaugos įsigaliojimo datą. Tarybos įgyvendinimo sprendime (kai jis bus priimtas) nustatytas reikalavimas, kad valstybės narės taikytų priemones, kurių jos ėmėsi Laikinosios apsaugos direktyvai perkelti į nacionalinę teisę ir įgyvendinti, ir taip įvykdytų direktyvos III skyriuje nustatytus įsipareigojimus asmenų, kuriems suteikta laikinoji apsauga, atžvilgiu.

Pasiūlymu laikinoji apsauga suteikiama trijų kategorijų asmenims:

- Ukrainoje gyvenantiems Ukrainos piliečiams, kurie nuo 2022 m. vasario 24 d. dėl tą dieną pradėtos Rusijos ginkluotųjų pajėgų karinės invazijos laikomi perkeltaisiais asmenimis;
- Ukrainoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams ar asmenims be pilietybės, kurie nuo 2022 m. vasario 24 d. laikomi perkeltaisiais asmenimis dėl tą dieną pradėtos Rusijos ginkluotųjų pajėgų invazijos ir dėl sąlygų, susiklosčiusių toje šalyje, negali saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną. Šiais asmenimis, be kita ko, galėtų būti laikomi pabėgėlio ar lygiavertės apsaugos statusą turintys asmenys arba asmenys, turėję prieglobsčio prašytojo statusą Ukrainoje įvykių, tapusių masinio srauto priežastimi, metu. Trečiųjų šalių piliečiams, kurie įvykių, tapusių masinio srauto priežastimi, metu teisėtai ilgą laiką gyveno Ukrainoje, laikinoji apsauga turėtų būti suteikta neatsižvelgiant į tai, ar jie galėtų saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną, ir
- minėtų dviejų kategorijų asmenų šeimos nariams, jei šeimos santykiai jau buvo užmegzti Ukrainoje aplinkybių, susijusių su masiniu srautu, metu, net jei šeimos narys galėtų saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį. Remiantis Tarybos direktyva 2001/55/EB šeimos nariu laikomas minėtų dviejų kategorijų asmenų sutuoktinis arba jo (jos) nevedęs nuolatinis partneris, jeigu pagal atitinkamas

² OL L 212, 2001 8 7, p. 12.

valstybės narės teisės aktus ar praktiką nesusituokusioms poroms nustatytos panašios sąlygos kaip ir susituokusioms poroms pagal jos su užsieniečiais susijusių teisę; minėtų dviejų kategorijų asmenų arba jo (jos) sutuoktinio nepilnamečiai, nesudarę santuokos vaikai, nesvarbu, ar jie gimę santuokoje ar ne, arba buvo įvaikinti; kiti artimi giminaičiai, kurie aplinkybių, susijusių su masiniu srautu, metu gyveno kartu kaip šeimos nariai ir visiškai arba didele dalimi priklausė nuo minėtų dviejų kategorijų asmenų.

Šiomis aplinkybėmis laikinoji apsauga yra tinkama priemonė. Atsižvelgiant į ypatingą ir išskirtinį Rusijos karinės invazijos į Ukrainą pobūdį ir masinio srauto mastą, taikant laikinąją apsaugą turėtų būti galima greitai sudaryti sąlygas perkeltiesiems asmenims naudotis visoje Sąjungoje suderintomis teisėmis, suteikiančiomis tinkamo lygio apsaugą, įskaitant leidimą gyventi, galimybę dirbti pagal darbo sutartį arba savarankiškai, gauti tinkamą būstą, būtiną socialinę paramą, medicininę ar kitokią pagalbą bei pragyvenimo lėšų. Suteikiant laikinąją apsaugą nelydimiems nepilnamečiams taip pat būtų sudarytos galimybės jiems naudotis globa (rūpyba). Jaunesni kaip 18 metų amžiaus asmenys taip pat turėtų turėti galimybę mokytis.

Pradėti taikyti laikinosios apsaugos nuostatas taip pat būtų naudinga masinio srauto veikiamoms valstybėms narėms, nes dėl teisių, susijusių su laikinąja apsauga, perkeltiesiems asmenims sumažėtų poreikis nedelsiant prašyti tarptautinės apsaugos ir tų valstybių narių prieglobsčio sistemos nebūtų pernelyg apkrautos, nes dėl skubėti verčiančios padėties formalumų būtų taikoma kuo mažiau. Todėl į Laikinosios apsaugos direktyvą įtrauktos priemonės ir nacionalinės įgyvendinimo priemonės sudarytų sąlygas valstybėms narėms išlaikant kontrolę ir veiksmingai valdyti perkeltųjų asmenų srautą, visapusiškai gerbiant pagrindines teises ir laikantis tarptautinių įsipareigojimų.

Taikydamos laikinąją apsaugą valstybės narės galėtų būti pasirengusios reaguoti į dabartinį ir būsimą tarptautinės apsaugos siekiančių perkeltųjų asmenų iš Ukrainos srautą. Tai taip pat leistų valstybėms narėms spręsti klausimus, susijusius su ukrainiečiais, kurie, pasinaudodami beviziu režimu, pasibaigus 90 teisėto buvimo Sąjungoje dienų laikotarpiui sieks kitokio statuso. Remiantis 2014 m. patirtimi galima numatyti, kad daugelis iš jų prašys tarptautinės apsaugos, nes neturės kito pasirinkimo. Todėl šiuo pasiūlymu taip pat reaguojama į Europos Vadovų Tarybos raginimą tęsti darbą, susijusį su pasirengimu ir parengtimi, ir jis yra Sąjungos atsako į migracijos spaudimą, kurį sukėlė Rusijos karinis įsiveržimas į Ukrainą, dalis.

Be to, pagal Laikinosios apsaugos direktyvos nuostatas skatinama valstybių narių tarpusavio pastangų atsakant už perkeltųjų asmenų iš Ukrainos priėmimo padarinius pusiausvyra. Ukrainos piliečiams taikomas bevizis režimas ir atvykę į ES teritoriją jie galės laisvai joje judėti, prisijungti prie savo šeimos ir draugų visoje Europos Sąjungoje įsikūrusiose didelėse diasporose, o tai palengvins valstybių narių tarpusavio pastangų pusiausvyrą. Tai padėtų Sąjungai ir jos valstybėms narėms užtikrinti, kad perkeltųjų asmenų iš Ukrainos srautas Europos Sąjungoje masinio atvykimo metu būtų valdomas veiksmingai ir išlaikant kontrolę.

Tarybos įgyvendinimo sprendimu Sąjungai bus suteikta galimybė koordinuoti ir atidžiai stebėti priėmimo pajėgumus valstybėse narėse, kad prireikus būtų galima imtis veiksmų ir teikti papildomą paramą. Direktyva reikalaujama, kad valstybės narės kartu su Komisija bendradarbiautų ir keistųsi informacija, kad būtų lengviau įgyvendinti laikinąją apsaugą. Tam galima pasitelkti vadinamąją solidarumo platformą, kurioje valstybės narės keičiasi informacija apie priėmimo pajėgumus ir asmenų, kuriems jų teritorijose suteikta laikinoji apsauga, skaičių. Šiuo tikslu pasiūlyme numatyta, kad Komisija imsis koordinavimo vaidmens. Be to, pastaraisiais metais valstybių narių bendradarbiavimui užtikrinti sukurta

įvairių platformų. Pasiūlyme numatyta, kad tinkamiausia platforma Direktyvoje 2001/55/EB numatytam administraciniam bendradarbiavimui užtikrinti yra Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklas (kaip numatyta 2020 m. rugsėjo 23 d. Komisijos rekomendacijoje (ES) 2020/1366 dėl ES pasirengimo su migracija susijusioms krizėms ir jų valdymo mechanizmo).

Nuo tada, kai buvo priimta direktyva, įsteigtos kelios naujos ES agentūros arba sustiprinti esamų įgaliojimai. Todėl pasiūlyme konkrečiai nurodoma, kad, siekdama nuolat stebėti ir vertinti padėtį, Komisija turi bendradarbiauti su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolu).

Pagal Direktyvą 2001/55/EB laikinosios apsaugos trukmė yra vieni metai ir, jeigu apsauga nenutraukiama, ji gali būti automatiškai pratęsiama šešių mėnesių laikotarpiais ne ilgiau kaip vienus metus. Vykdydama stebėsenos funkcijas ir vadovaudamasi Direktyvos 2001/55/EB 6 straipsniu Komisija gali bet kuriuo metu pasiūlyti Tarybai nutraukti laikinosios apsaugos taikymą, remdamasi tuo, kad padėtis Ukrainoje leidžia saugiai ilgam laikui grįžti tiems, kuriems laikinoji apsauga buvo suteikta. Komisija taip pat gali pasiūlyti Tarybai pratęsti laikinosios apsaugos taikymą, jei manoma, kad pradinio laikotarpio nepakanka, kad valstybės narės galėtų veiksmingai valdyti padėtį, arba asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga, vis dar nėra sąlygų saugiai grįžti į Ukrainą.

- **Suderinamumas su toje pačioje politikos srityje galiojančiomis nuostatomis**

Šis pasiūlymas visiškai suderinamas su ES prieglobsčio *acquis*, nes Laikinosios apsaugos direktyva yra neatsiejama bendros Europos prieglobsčio sistemos dalis ir parengta tam, kad būtų galima valdyti ypatingą masinio perkeltųjų asmenų srauto situaciją, šiuo metu susiklosčiusią dėl Rusijos Federacijos invazijos į Ukrainą. Jis taip pat visiškai suderinamas su Europos Sąjungos tikslu sukurti laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, atvirą asmenims, kurie dėl aplinkybių teisėtai siekia tarptautinės apsaugos Europos Sąjungoje.

Be to, šio pasiūlymo elementai atitinka 2020 m. rugsėjo mėn. Migracijos ir prieglobsčio paktą ir prie jo pridėtus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų. Priimdama šį paktą Komisija pasiūlė panaikinti Laikinosios apsaugos direktyvą ir pakeisti ją patobulintu reglamentu, kuriame būtų išlaikoma laikinosios apsaugos statuso sąvoka, bet plačiau reaguojama į migracijos ir prieglobsčio srities krizines ir *force majeure* situacijas, užtikrinant, kad naujos Europos priemonės būtų taikomos suderintai ir laikantis pakte pasiūlyto naujo visapusiško požiūrio. Vis dėlto, šiuo metu vyksta derybos dėl atitinkamų pasiūlymų dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir jie nebus priimti netrukus, todėl reglamentas, kuriuo būtų reaguojama į krizines ir *force majeure* situacijas, negali būti naudojamas kaip atsakas į neatidėliotinus Ukrainos krizės keliamus uždavinius. Laikinosios apsaugos direktyva yra galiojanti *acquis*, kuria suteikiama tinkama priemonė veiksmingai ir proporcingai reaguoti į padėtį.

- **Suderinamumas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Šis pasiūlymas visiškai suderinamas su poreikiu užtikrinti tvirtą išorės sienų apsaugą, sudarant sąlygas valstybėms narėms nagrinėti galimus tarptautinės apsaugos prašymus tvarkingai, pernelyg neapkraunant prieglobsčio sistemų dėl masinio perkeltųjų ukrainiečių srauto, ir taip išvengti problemų sienos perėjimo punktuose prie Europos Sąjungos rytinių išorės sienų. Jis taip pat suderinamas su Sąjungos išorės veiksmais, pvz., ES sankcijomis ir ribojamosiomis priemonėmis, ir turėtų būti taikomos kartu su jomis. Šis pasiūlymas – išsamaus ES veiksmų, kuriais reaguojama į Rusijos karinį įsiveržimą į Ukrainą, rinkinio dalis.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Pasiūlymo teisinis pagrindas – 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyva 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą, ypač jos 5 straipsnis.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

SESV V antraštinė dalimi dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės Europos Sąjungai suteikiami tam tikri įgaliojimai šiais klausimais. Šiais įgaliojimais turi būti naudojama pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnį, t. y. jeigu valstybės narės negali deramai pasiekti siūlomų veiksmų tikslų ir jų dėl veiksmų masto ir poveikio būtų geriau siekti Europos Sąjungos lygmeniu.

Turėtų būti laikoma, kad padėtis, kai tinkamam valstybių narių prieglobsčio sistemų veikimui kyla pavojus dėl masinio perkeltųjų asmenų, pabėgusių iš ginkluotų konfliktų zonų, srauto iš Europos Sąjungos kaimyninės šalies, daro poveikį visai ES, todėl jai reikia ES lygmens sprendimų ir paramos. Visos valstybės narės turi greitai reaguoti ir teikti aktyvią paramą, kad būtų veiksmingai reaguojama į šį srautą ir visoje Sąjungoje užtikrinamos vienodos normos bei suderintos teisės.

Norint pasiekti šiuos tikslus reikia imtis veiksmų ES lygmeniu, nes jie yra iš esmės tarpvalstybinio pobūdžio. Aišku, kad atskirų valstybių narių veiksmai negali tinkamai patenkinti poreikio bendrą problemą spręsti taikant bendrą ES požiūrį.

Šio bendro požiūrio valstybės narės negali deramai įgyvendinti veikdamos atskirai ir dėl šio siūlomo Tarybos įgyvendinimo sprendimo masto ir poveikio jo būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu. Taigi, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 3 dalyje nustatyto subsidiarumo principo, Sąjunga turi imtis veiksmų ir gali patvirtinti priemones.

• Proporciningumo principas

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalyje nustatytą proporciningumo principą šiame siūlomame Tarybos įgyvendinimo sprendime aprašoma konkreti asmenų, kuriems jis taikomas, grupė, nustatoma laikinosios apsaugos įsigaliojimo data ir įvertinamas perkeltųjų asmenų srauto mastas.

Visi siūlomų priemonių elementai yra skirti konkrečiai padėčiai, susijusiai su perkeltųjų ukrainiečių masiniu srautu į Europos Sąjungą, kaip aiškiai aprašyta Laikinosios apsaugos direktyvoje, spręsti ir apsiribojama tuo, kas būtina siekiant užtikrinti, kad valstybės narės galėtų tvarkingai ir veiksmingai valdyti šią padėtį, kartu užtikrindamos vienodą požiūrį į atitinkamų asmenų teises ir garantijas. Kaip nustatyta Laikinosios apsaugos direktyvos reikalavimuose, šių priemonių taikymo trukmė taip pat ribota ir jos yra būtinos, kad susijusios valstybės narės galėtų reaguoti į padėtį prie Europos Sąjungos rytinių išorės sienų, keliančią pavojų Europos Sąjungos saugumui ir stabilumui. Direktyvoje numatyta, kad valstybės narės gali taikyti palankesnes nuostatas.

- **Priemonės pasirinkimas**

Tarybos direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnyje nustatyta, kad turi būti priimtas Tarybos įgyvendinimo sprendimas, kuriuo nustatoma, ar yra perkeltųjų asmenų masinis srautas ir perkeltiesiems asmenims suteikiama laikinoji apsauga.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Įrodymais grindžiamas politikos formavimas**

Dėl esamos padėties pasiūlymas parengtas skubos tvarka. Į pasiūlymą įtrauktos nuostatos dėl Komisijos, valstybių narių ir ES agentūrų bendradarbiavimo, taip pat dėl valstybių narių pareigos teikti atitinkamus duomenis ir statistiką, naudojantis ES migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklu. Galimo asmenų judėjimo masto įrodymai pagrįsti naujausiais duomenimis, kuriais pasidalyta ES migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinkle, ir įvairiais scenarijais, pvz., JT agentūrų scenarijais dėl šalies viduje perkeltų asmenų, informacija apie asmenų (tiek prieglobsčio prašytojų, tiek teisėtų migrantų) judėjimą po 2014 m. įvykių, taip pat atsižvelgiant į paveiktų regionų gyventojų skaičių ir sudėtį (rusai ir ne rusai) pagal įvairius scenarijus. Atsižvelgiant į Rusijos intervencijos Ukrainoje intensyvumą parengti penki pradiniai scenarijai.

Pagal scenarijų D daroma prielaida dėl karinės invazijos didelėje Ukrainos dalyje, įskaitant tris didžiausius miestus: Kijeve, Charkive ir Odesoje, kaip vyksta šiuo metu. Pagal E scenarijų daroma prielaida, kad karo veiksmai smarkiai suintensyvės ir bus užimta visa šalis. Remiantis šiais scenarijais tikėtina, kad į Europos Sąjungą atvyks 2,5–6,5 mln. perkeltųjų asmenų. Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras apskaičiavo, kad pagal blogiausią scenarijų pabėgėlių iš Ukrainos skaičius gali siekti iki 4 mln.

Atsižvelgiant į po 2014 m. įvykių stebėtas leidimų gyventi ir tarptautinės apsaugos prašymų tendencijas, tikėtina, kad apie pusę perkeltųjų asmenų įsilies į dideles diasporas visoje ES ir pasinaudos teisėtos migracijos galimybėmis, daugiausia (bet ne vien) tradicinėse paskirties šalyse (Lenkijoje, Čekijoje, Vokietijoje, Italijoje ir Ispanijoje), todėl šių šalių priėmimo pajėgumams spaudimas nebus daromas. Kita pusė – 1,2–3,5 mln. asmenų – per dvejų metų laikotarpį gali prašyti tarptautinės apsaugos.

- **Konsultacijos su suinteresuotaisiais subjektais ir tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Aiškėjant Rusijos karinės intervencijos Ukrainoje galimybei Komisija, pasitelkdama Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklą, pradėjo taikyti reguliarios stebėsenos mechanizmą ir konsultuotis su valstybėmis narėmis, Europos išorės veiksmų tarnyba ir atitinkamomis ES agentūromis, taip pat dalytis reguliariai teikiamais duomenimis, informacija ir įžvalgomis. Komisija taip pat konsultavosi su Jungtinių Tautų vyriausiojo pabėgėlių reikalų komisaru ir jis įvertino padėtį ir pateikė susijusios informacijos. Vyriausiasis komisaras palankiai įvertino daugelio valstybių narių išreikštą pritarimą, kad būtų pradėta taikyti Direktyva 2001/55/EB, kuria sudaromos sąlygos skubiam ir laikinam prieglobsčiui Sąjungoje ir palengvinamas atsakomybės už iš Ukrainos bėgančius žmones pasidalijimas tarp Europos valstybių.

- **Pagrindinės teisės**

Šiame pasiūlyme paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, visų pirma pripažintų Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taip pat iš tarptautinės teisės, įskaitant 1951 m.

liepos 28 d. Ženevos konvenciją dėl pabėgėlių statuso su pakeitimais, padarytais 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu, kylančių prievolių ir Laikinosios apsaugos direktyvoje nustatytų pareigų.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Dėl šio pasiūlymo pobūdžio neįmanoma *a priori* įvertinti galimo poveikio biudžetui. Į jį bus atsižvelgta galiojančių 2014–2020 m. ir 2021–2027 m. ES finansavimo priemonių migracijos, prieglobsčio ir sienų valdymo srityse biudžete. Komisija išnagrinės galimybes visapusiškai panaudoti finansavimą iš vidaus reikalų fondų. Išimtinio atveju, jei padėtis dar labiau pablogės, galėtų būti perskirstytos 2021–2027 m. DFP numatytos lėšos. Jei atsirastų papildomų išskirtinių poreikių, galėtų būti pradėti taikyti 2021–2027 m. DFP numatyti lankstumo mechanizmai.

5. KITI ELEMENTAI

- Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

1 straipsnyje nustatoma, kad yra perkeltųjų asmenų, kurie dėl ginkluoto konflikto priversti išvykti iš Ukrainos, masinis srautas į Sąjungą.

2 straipsnyje aprašomos konkrečios asmenų grupės, kurioms bus suteikta laikinoji apsauga. Šia nuostata laikinoji apsauga bus suteikiama perkeltiesiems Ukrainoje gyvenantiems Ukrainos piliečiams, kurie laikomi perkeltaisiais asmenimis nuo 2022 m. vasario 24 d. dėl tą dieną pradėtos Rusijos ginkluotųjų pajėgų karinės invazijos. Siekiant laikytis Direktyvos 2001/55/EB dvasios, 2 straipsniu laikinoji apsauga taip pat suteikiama Ukrainoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, kurie nuo 2022 m. vasario 24 d. laikomi perkeltaisiais asmenimis ir dėl sąlygų, susiklosčiusių toje šalyje, negali saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną. Šiais asmenimis, be kita ko, galėtų būti laikomi pabėgėlio ar lygiavertės apsaugos statusą turintys asmenys arba asmenys, turėję prieglobsčio prašytojo statusą Ukrainoje įvykių, tapusių masinio srauto priežastimi, metu. Trečiųjų šalių piliečiams, kurie įvykių, tapusių masinio srauto priežastimi, metu teisėtai ilgą laiką gyveno Ukrainoje, laikinoji apsauga turėtų būti suteikta neatsižvelgiant į tai, ar jie galėtų saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną,

Kadangi taip pat svarbu neišskirti šeimų ir vengti, kad tos pačios šeimos nariai turėtų skirtingą statusą, 2 straipsniu laikinoji apsauga taip pat suteikiama šeimos nariams, jei šeimos santykiai jau buvo užmegzti Ukrainoje aplinkybių, susijusių su masiniu srautu, metu, net jei šeimos narys galėtų saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį. Šeimos nariu laikomas asmens, kuriam suteikta laikinoji apsauga, sutuoktinis arba jo (jos) nevedęs nuolatinis partneris, jeigu pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus ar praktiką nesusituokusioms poroms nustatytos panašios sąlygos kaip ir susituokusioms poroms pagal jos su užsieniečiais susijusią teisę; asmens, kuriam suteikta laikinoji apsauga, arba jo (jos) sutuoktinio nepilnamečiai, nesudarę santuokos vaikai, nesvarbu, ar jie gimę santuokoje ar ne, ar buvo įvaikinti, ir kiti artimi giminaičiai, kurie aplinkybių, susijusių su masiniu srautu, metu gyveno kartu kaip šeimos nariai ir visiškai arba didele dalimi priklausė nuo asmens, kuriam tuo metu buvo suteikta laikinoji apsauga.

3 straipsnyje nustatyta, kad Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklas bus naudojamas kaip pagrindinė platforma administraciniam bendradarbiavimui pagal Tarybos direktyvos 2001/55/EB 27 straipsnį užtikrinti. Be to, šioje nuostatoje numatyta, kad valstybės narės taip pat turėtų prisidėti prie Sąjungos bendro informuotumo apie padėtį, dalydamosi susijusia informacija per integruoto politinio atsako į krizes mechanizmą ir konsultuodamosi

su Europos išorės veiksmų tarnyba, kai tinkama. Taip pat nustatoma, kad Komisija imsis koordinavimo vaidmens, užtikrindama valstybių narių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, visų pirma dėl priėmimo pajėgumų kiekvienoje valstybėje narėje stebėsenos ir papildomos paramos poreikio nustatymo. Todėl Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolu), nuolat stebės ir vertins padėtį. Be to, šios ES agentūros turėtų remti valstybes nares.

4 straipsnyje, atsižvelgiant į išskirtinę padėtį ir skubą, nustatoma, kad Tarybos įgyvendinimo sprendimas įsigalioja jo paskelbimo dieną.

Pasiūlymas

TARYBOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

kuriuo pagal 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvos 2001/55/EB 5 straipsnį nustatoma, kad iš Ukrainos yra perkeltųjų asmenų masinis srautas, ir pradedama taikyti laikinoji apsauga

EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 2001 m. liepos 20 d. Tarybos direktyvą 2001/55/EB dėl minimalių normų, suteikiant perkeltiesiems asmenims laikiną apsaugą esant masiniam srautui, ir dėl priemonių, skatinančių valstybių narių tarpusavio pastangų priimant tokius asmenis ir atsakant už tokio veiksmo padarinius pusiausvyrą³, ypač jos 5 straipsnį,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2022 m. vasario 24 d. Rusijos ginkluotosios pajėgos keliose vietose iš Rusijos Federacijos, Baltarusijos ir Ukrainos Vyriausybės nekontroliuojamų teritorijų pradėjo plataus masto invaziją į Ukrainą;
- (2) todėl didelės Ukrainos teritorijos dalys šiuo metu yra ginkluoto konflikto zonos ir iš jų bėga tūkstančiai gyventojų;
- (3) prasidėjus šiai invazijai, Europos Vadovų Taryba 2022 m. vasario 24 d. parengtose išvadose kuo griežčiausiai pasmerkė neišprovokuotą ir nemotyvuotą Rusijos karinę agresiją prieš Ukrainą, pabrėždama, kad tai šiurkštus tarptautinės teisės ir JT Chartijos principų pažeidimas ir grėsmė Europos ir pasaulio saugumui bei stabilumui. Europos Vadovų Taryba pareikalavo, kad Rusija visapusiškai gerbtų Ukrainos teritorinį vientisumą, suverenitetą ir nepriklausomybę nepažeisdama tarptautiniu mastu pripažintų jos sienų, įskaitant Ukrainos teisę pasirinkti savo likimą. Europos Vadovų Taryba taip pat patvirtino, kad Rusijos Vyriausybei tenka visa atsakomybė už karinę agresiją, dėl kurios kenčia ir žūsta žmonės, ir kad ji bus laikoma atsakinga už savo veiksmus. Solidarizuodamasi su Ukraina Europos Vadovų Taryba susitarė dėl antrojo sankcijų rinkinio, paragino visais lygmenimis tęsti darbą, susijusį su pasirengimu, ir paprašė Komisijos visų pirma pasiūlyti nenumatytų atvejų priemones;
- (4) Sąjunga išreiškė (ir tęs) tvirtą paramą Ukrainai ir jos piliečiams, susiduriantiems su precedento neturinčia Rusijos Federacijos karine agresija. Šis pasiūlymas yra Sąjungos atsako į migracijos spaudimą, kurį sukėlė Rusijos karinė invazija į Ukrainą, dalis;
- (5) konfliktas jau daro poveikį Sąjungai, įskaitant tikimybę, kad jam tęsiantis ji patirs didelį migracijos spaudimą prie rytinių sienų. Kovo 1 d. duomenimis, į Europos Sąjungą per Lenkiją, Slovakiją, Vengriją ir Rumuniją yra atvykę daugiau kaip 650 000 perkeltųjų asmenų. Manoma, kad šis skaičius dar labiau augs;

³ OL L 212, 2001 8 7, p. 12.

- (6) Ukraina yra įtraukta į Reglamento (ES) 2018/1806⁴ II priedą ir Ukrainos piliečiams netaikomas reikalavimas turėti vizą kertant valstybių narių išorės sienas, kai buvimo trukmė neviršija 90 dienų per bet kurį 180 dienų laikotarpį. Remiantis patirtimi po 2014 m. Rusijos įvykdytos neteisėtos Krymo Autonominės Respublikos ir Sevastopolio aneksijos ir karo Rytų Ukrainoje, manoma, kad pusė į Sąjungą atvykstančių ukrainiečių, kurių trumpalaikiam atvykimui taikomas bevizis režimas, prisijungs prie šeimos narių arba ieškos darbo Sąjungoje, o kita pusė prašys tarptautinės apsaugos. Priklausomai nuo konflikto raidos, remiantis dabartiniais skaičiavimais tikėtina, kad dėl ginkluoto konflikto į Sąjungą atvyks labai daug perkeltųjų asmenų (galbūt 2,5–6,5 mln.) ir iš jų 1,2–3,2 mln., tikėtina, prašys tarptautinės apsaugos. Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras apskaičiavo, kad pagal blogiausią scenarijų pabėgėlių iš Ukrainos skaičius gali siekti iki 4 mln.;
- (7) remiantis nurodytais duomenimis tikėtina, kad Sąjungoje gali susidaryti padėtis, kurią galima apibūdinti kaip masinį perkeltųjų asmenų iš Ukrainos, kurie dėl Rusijos karinės agresijos negali grįžti į savo kilmės šalį ar regioną, srautas ir dėl šio srauto masto kiltų aiškus pavojus, kad pagal valstybių narių prieglobsčio sistemas bus neįmanoma suvaldyti atvykusių asmenų srauto nepakenkus veiksmingam sistemų funkcionavimui ir atitinkamų ir kitų apsaugos prašančių asmenų interesams;
- (8) JT paskelbė JT skubios humanitarinės pagalbos prašymą dėl apsaugos ir pagalbos poreikių Ukrainoje ir regioninės pagalbos teikimo pabėgėliams planą dėl Ukrainos, kuriame pateikiama išsami informacija apie žmonių, kuriems reikia pagalbos, ir asmenų, kuriems bus teikiama pagalba, skaičių.
- (9) Jungtinių Tautų vyriausiasis pabėgėlių reikalų komisaras palankiai įvertino daugelio valstybių narių išreikštą pritarimą, kad būtų pradėta taikyti Direktyva 2001/55/EB, kuria sudaromos sąlygos skubiam ir laikinam prieglobsčiui Sąjungoje ir palengvinamas atsakomybės už iš Ukrainos bėgančius žmones pasidalijimas tarp Europos valstybių;
- (10) siekiant reaguoti į šią padėtį, pagal Direktyvą 2001/55/EB turėtų būti nustatyta, kad yra masinis perkeltųjų asmenų srautas ir todėl atitinkamiems perkeltiesiems asmenims suteikiama laikinoji apsauga;
- (11) šio įgyvendinimo sprendimo tikslas – pradėti taikyti laikinąją apsaugą Ukrainoje gyvenantiems Ukrainos piliečiams, kurie laikomi perkeltaisiais asmenimis nuo 2022 m. vasario 24 d. dėl tą dieną pradėtos Rusijos ginkluotųjų pajėgų karinės invazijos. Siekiant laikytis Direktyvos 2001/55/EB dvasios, laikinoji apsauga taip pat turėtų būti suteikiama Ukrainoje teisėtai gyvenantiems trečiųjų šalių piliečiams, kurie nuo 2022 m. vasario 24 d. laikomi perkeltaisiais asmenimis ir dėl sąlygų, susiklosčiusių toje šalyje, negali saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną. Šiais asmenimis, be kita ko, galėtų būti laikomi pabėgėlio ar lygiavertės apsaugos statusą turintys asmenys arba asmenys, turėję prieglobsčio prašytojo statusą Ukrainoje įvykių, tapusių masinio srauto priežastimi, metu. Be to, trečiųjų šalių (ne Ukrainos) piliečiams, kurie yra ilgalaikiai Ukrainos gyventojai, sąlyga, kad jie negali grįžti į savo kilmės šalį ar regioną, neturėtų būti taikoma ir atitinkamai jiems taip pat turėtų būti suteikta laikinoji apsauga. Taip pat svarbu neišskirti šeimų ir vengti, kad skirtingi tos pačios šeimos nariai turėtų skirtingą statusą. Todėl būtina taip pat pradėti

⁴ 2018 m. lapkričio 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1806, nustatantis trečiųjų šalių, kurių piliečiai, kirsdami išorines sienas, privalo turėti vizas, ir trečiųjų šalių, kurių piliečiams toks reikalavimas netaikomas, sąrašus (OL L 303, 2018 11 28, p. 39).

taikyti laikinąją apsaugą šeimos nariams, jei šeimos santykiai jau buvo užmezgti Ukrainoje aplinkybių, susijusių su masiniu srautu, metu, net jei šeimos narys galėtų saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį;

- (12) vis dėlto šis sprendimas neturėtų būti taikomas trečiųjų šalių (ne Ukrainos) piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurie gali saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną ir negali būti laikomi ilgalaikiais Ukrainos gyventojais ar asmens, kuriam suteikta laikinoji apsauga, šeimos nariais. Šiais asmenimis, be kita ko, galėtų būti laikomi trečiųjų šalių piliečiai, kurie įvykių, tapusių masinio srauto priežastimi, metu trumpą laiką studijavo arba dirbo Ukrainoje ir gali saugiai grįžti į savo kilmės šalį. Vis dėlto, siekiant užtikrinti šių asmenų saugų grįžimą į kilmės šalį ar regioną, jiems turėtų būti leidžiama atvykti į Sąjungą dėl humanitarinių priežasčių, visų pirma nereikalaujant turėti galiojančią vizą, pakankamai pragyvenimo lėšų arba galiojančią kelionės dokumentą;
- (13) laikydamosi Direktyvos 2001/55/EB valstybės narės gali išplėsti laikinosios apsaugos taikymo sritį papildomoms perkeltųjų asmenų grupėms, neskaitant tų, kurioms taikomas šis Tarybos sprendimas, jeigu jie buvo perkelti dėl tų pačių priežasčių ir iš tos pačios kilmės šalies ar regiono. Apie tai jos turėtų nedelsdamos pranešti Tarybai ir Komisijai. Atsižvelgdamos į šias aplinkybes valstybės narės turėtų būti skatinamos apsvarstyti galimybę išplėsti laikinosios apsaugos taikymą asmenims, kurie pabėgo iš Ukrainos prieš pat 2022 m. vasario 24 d. didėjant įtampai arba buvo Sąjungos teritorijoje (pvz., atostogaudami ar dėl darbo) prieš pat tą datą ir dėl ginkluoto konflikto negali grįžti į Ukrainą;
- (14) šioje situacijoje laikinoji apsauga yra tinkamiausia priemonė. Atsižvelgiant į ypatingą ir išskirtinį Rusijos Federacijos karinės invazijos į Ukrainą pobūdį ir masinio srauto mastą, taikant laikinąją apsaugą turėtų būti galima sudaryti sąlygas perkeltiesiems asmenims naudotis visoje Sąjungoje suderintomis teisėmis, suteikiančiomis tinkamo lygio apsaugą. Pradėti taikyti laikinosios apsaugos nuostatas taip pat būtų naudinga valstybėms narėms, nes dėl teisių, susijusių su laikinąja apsauga, perkeltiesiems asmenims sumažėja poreikis nedelsiant prašyti tarptautinės apsaugos, todėl sumažėja pavojus, kad valstybių narių prieglobsčio sistemos bus pernelyg apkrautos, nes dėl skubėti verčiančios padėties formalumų būtų taikoma kuo mažiau. Be to, Ukrainos piliečiams taikomas bevizis režimas ir atvykę į teritoriją 90 dienų laikotarpiui jie turi teisę laisvai judėti Sąjungoje. Todėl jie gali pasirinkti valstybę narę, kurioje jie nori naudotis teisėmis, susijusiomis su laikinąja apsauga, ir prisijungti prie savo šeimų ir draugų visoje Sąjungoje įsikūrusiose didelėse diasporose. Tai praktiškai palengvins užtikrinti valstybių narių tarpusavio pastangų pusiausvyrą ir taip sumažins spaudimą nacionalinėms priėmimo sistemoms. Valstybei narei pateikus leidimą gyventi pagal Direktyvą 2001/55/EB, asmuo, kuriam suteikta laikinoji apsauga, turi teisę keliauti Sąjungoje 90 dienų per 180 dienų laikotarpį, tačiau turėtų turėti galimybę naudotis su laikinąja apsauga susijusiomis teisėmis tik leidimą gyventi išdavusioje valstybėje narėje. Tai neturėtų daryti poveikio valstybės narės galimybei nuspręsti bet kuriuo metu išduoti leidimą gyventi asmenims, kuriems suteikta laikinoji apsauga pagal šį įgyvendinimo sprendimą;
- (15) šis sprendimas būtų suderinamas su nacionalinėmis laikinosios apsaugos sistemomis, kurios gali būti laikomos įgyvendinančiomis minėtą direktyvą, ir galėtų būti taikomas jas papildant. Jei valstybės narės nacionalinė sistema palankesnė nei direktyva, valstybė narė turėtų turėti galimybę toliau taikyti savo sistemą, nes pagal Direktyvą 2001/55/EB valstybės narės gali nustatyti arba toliau taikyti palankesnes sąlygas

asmenims, kuriems taikoma laikinoji apsauga. Vis dėlto, jei nacionalinė sistema yra mažiau palanki, valstybė narė turėtų numatyti direktyva pagrįstas papildomas teises;

- (16) Direktyvoje 2001/55/EB tinkamai atsižvelgiama į valstybių narių pareigas, susijusias su viešosios tvarkos palaikymu ir vidaus saugumo užtikrinimu, nes pagal ją valstybėms narėms leidžiama nesuteikti laikinosios apsaugos perkeltajam asmeniui, jei yra rimtų priežasčių manyti, kad asmuo padarė nusikaltimą taikai, karo nusikaltimą ar nusikalto žmonijai, kaip nurodyta tarptautiniuose dokumentuose, parengtuose tam, kad būtų imamasi priemonių prieš tokius nusikaltimus; asmuo padarė sunkų nepolitinio pobūdžio nusikaltimą už priimančiosios valstybės narės ribų prieš priimant jį į tą valstybę narę kaip asmenį, kuris naudojasi laikinąja apsauga, arba asmuo kaltinamas padaręs veiksmus, prieštaraujančius Jungtinių Tautų tikslams ir principams. Direktyva taip pat leidžiama valstybėms narėms nesuteikti laikinosios apsaugos perkeltajam asmeniui, jei yra rimtų priežasčių manyti, kad asmuo pavojingas priimančiosios valstybės narės saugumui arba priimančiosios valstybės narės visuomenei;
- (17) suteikdamos laikinąją apsaugą valstybės narės turėtų užtikrinti, kad tvarkant asmenų, kuriems ji suteikta, asmens duomenis būtų laikomasi Europos Sąjungos duomenų apsaugos *acquis*, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2016/679⁵, nustatytų reikalavimų;
- (18) šiuo įgyvendinimo sprendimu Sąjungai turėtų būti suteikta galimybė koordinuoti ir atidžiai stebėti priėmimo pajėgumus valstybėse narėse, prireikus imtis veiksmų ir teikti papildomą paramą. Direktyva 2001/55/EB reikalaujama, kad valstybės narės kartu su Komisija bendradarbiautų ir keistųsi informacija, kad būtų lengviau įgyvendinti laikinąją apsaugą. Tam turėtų būti pasitelkta vadinamoji solidarumo platforma, kurioje valstybės narės keičiasi informacija apie priėmimo pajėgumus ir asmenų, kuriems jų teritorijose taikoma laikinoji apsauga, skaičių. Šiuo metu, remiantis kelių valstybių narių Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinkle pateikta informacija, priėmimo pajėgumai, neatsižvelgiant į Sąjungoje gyvenančios diasporos pajėgumus, yra bent daugiau kaip 310 000 vietų. Keitimosi šia informacija tikslais Komisija turėtų imtis koordinavimo vaidmens. Be to, pastaraisiais metais valstybių narių bendradarbiavimui užtikrinti sukurta įvairių platformų. Tinkamiausia platforma Direktyvoje 2001/55/EB numatytam administraciniam bendradarbiavimui užtikrinti turėtų būti Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklas (kaip numatyta Komisijos rekomendacijoje (ES) 2020/1366). Valstybės narės taip pat turėtų būti skatinamos prisidėti prie Sąjungos bendro informuotumo apie padėtį, dalydamosi susijusia informacija per integruoto politinio atsako į krizes mechanizmą (IPCR). Kai tinkama, turėtų būti konsultuojamasi su Europos išorės veiksmų tarnyba. Atsižvelgdamos į šias aplinkybes valstybės narės taip pat turėtų glaudžiai bendradarbiauti su Jungtinių Tautų vyriausioju pabėgėlių reikalų komisaru;
- (19) Direktyvoje 2001/55/EB nustatyta, kad laikinosios apsaugos pradinė trukmė turėtų būti vieni metai. Jeigu ji nėra panaikinta pagal Direktyvos 6 straipsnio 1 dalies b punkto reikalavimus, šis laikotarpis gali būti automatiškai pratęsiamas šešių mėnesių laikotarpiams ne ilgiau kaip vienus metus. Komisija nuolat stebės ir vertins padėtį. Bet kuriuo metu ji gali pasiūlyti Tarybai nutraukti laikinosios apsaugos taikymą, remdamasi tuo, kad padėtis Ukrainoje leidžia saugiai ilgam laikui grįžti tiems, kuriems

⁵ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 11, 2016 5 4, p. 1).

laikinoji apsauga buvo suteikta, arba pratęsti laikinosios apsaugos taikymą iki vieno metų;

- (20) taikant Tarybos direktyvos 2001/55/EB 24 straipsnį nuoroda į Sprendimu 2000/596/EB įsteigtą Europos pabėgėlių fondą turėtų būti suprantama kaip nuoroda į Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondą, įsteigtą Reglamentu (ES) 2021/1147. Visos valstybių narių pastangos laikytis šiame įgyvendinimo sprendime nustatytų įsipareigojimų bus finansiškai remiamos iš Sąjungos fondų. Pasinaudojant 2021–2027 m. daugiametėje finansinėje programoje numatytais ekstremaliųjų situacijų ir lankstumo mechanizmais taip pat gali būti telkiamos lėšos konkrečioms neatidėliotiniams poreikiams valstybėse narėse tenkinti. Be to, aktyvuotas Sąjungos civilinės saugos mechanizmas⁶. Pagal šį mechanizmą valstybės narės gali prašyti daiktų, būtinų jų teritorijoje esančių perkeltųjų asmenų iš Ukrainos poreikiams patenkinti, ir gauti bendrą finansavimą tokiai pagalbai teikti;
- (21) nuo tada, kai buvo priimta Direktyva 2001/55/EB, įsteigtos kelios Sąjungos agentūros arba sustiprinti esamų įgaliojimai. Todėl, siekdama nuolat stebėti ir vertinti padėtį, Komisija turėtų bendradarbiauti su Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolu). Be to, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA) ir Europolas teikia operatyvinę paramą valstybėms narėms, kurios paprašė pagalbos šiai situacijai įveikti, įskaitant šio įgyvendinimo sprendimo taikymo tikslais;
- (22) šiuo įgyvendinimo sprendimu gerbiamos pagrindinės teisės ir laikomasi principų, kurie pripažinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje;
- (23) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 21 dėl Jungtinės Karalystės ir Airijos pozicijos dėl laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės 4 straipsnį 2003 m. balandžio 11 d. raštu Airija pranešė apie savo pageidavimą dalyvauti priimant ir taikant Direktyvą 2001/55/EB. Todėl Airijai šis Tarybos įgyvendinimo sprendimas yra privalomas;
- (24) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį įgyvendinimo sprendimą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas;
- (25) dėl skubėti verčiančios padėties šis įgyvendinimo sprendimas turėtų įsigalioti jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Dalykas

Nustatoma, kad yra perkeltųjų asmenų, kurie dėl ginkluoto konflikto priversti išvykti iš Ukrainos, masinis srautas į Sąjungą.

2 straipsnis

Asmenys, kuriems suteikiama laikinoji apsauga

⁶ Nuo 2022 m. vasario 28 d. pagal Slovakijos prašymą.

1. Šis sprendimas taikomas toliau nurodytų kategorijų asmenims, kurie nuo 2022 m. vasario 24 d. dėl tą dieną pradėtos Rusijos ginkluotųjų pajėgų karinės invazijos laikomi perkeltaisiais asmenimis:
 - (a) Ukrainoje gyvenantiems Ukrainos piliečiams;
 - (b) trečiųjų šalių piliečiams arba asmenims be pilietybės, teisėtai gyvenantiems Ukrainoje ir negalintiems saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną.

Reikalavimas, kad asmuo turi būti negalintis saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną, netaikomas trečiųjų šalių piliečiams arba asmenims be pilietybės, kurie teisėtai ilgą laiką gyveno Ukrainoje;
 - (c) a ir b punktuose nurodytų asmenų šeimos nariams, neatsižvelgiant į tai, ar šeimos narys galėtų saugiai ilgam laikui grįžti į savo kilmės šalį ar regioną.
2. Taikant 1 dalies c punktą šeimos nariais laikomi toliau nurodyti asmenys, jei šeimos santykiai jau buvo užmegzti Ukrainoje aplinkybių, susijusių su masiniu srautu, metu:
 - (a) 1 dalies a arba b punkte nurodyto asmens sutuoktinis arba nevedęs nuolatinis partneris, jeigu pagal atitinkamos valstybės narės teisės aktus ar praktiką nesusituokusioms poroms nustatytos panašios sąlygos kaip ir susituokusioms poroms pagal jos su užsieniečiais susijusią teisę;
 - (b) 1 dalies a arba b punkte nurodyto asmens arba jo (jos) sutuoktinio nepilnamečiai, nesudarę santuokos vaikai, nesvarbu, ar jie gimę santuokoje ar ne, arba buvo įvaikinti;
 - (c) kiti artimi giminaičiai, kurie aplinkybių, susijusių su masiniu srautu, metu gyveno kartu kaip šeimos nariai ir tuo metu visiškai arba didele dalimi priklausė nuo 1 dalies a arba b punkte nurodyto asmens.

3 straipsnis

Bendradarbiavimas ir stebėseną

1. Taikydamos Direktyvos 2001/55/EB 27 straipsnį valstybės narės naudojasi Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklu, kaip numatyta Rekomendacijoje (ES) 2020/1366. Valstybės narės taip pat turėtų prisidėti prie Sąjungos bendro informuotumo apie padėtį, dalydamosi susijusia informacija per integruoto politinio atsako į krizes mechanizmą.
2. Komisija koordinuoja valstybių narių bendradarbiavimą ir keitimąsi informacija, visų pirma dėl priėmimo pajėgumų kiekvienoje valstybėje narėje stebėsenos ir papildomos paramos poreikio nustatymo.

Tuo tikslu Komisija, bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra ir Europos Sąjungos teisėsaugos bendradarbiavimo agentūra (Europolu), nuolat stebi ir vertina padėtį, naudodamasi 1 dalyje nurodytu Migracinės parengties ir migracijos krizių valdymo tinklu.

Be to, Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūra (FRONTEX), Europos Sąjungos prieglobsčio agentūra (EUAA) ir Europolas teikia operatyvinę paramą valstybėms narėms, kurios paprašė pagalbos šiai situacijai įveikti, įskaitant šio įgyvendinimo sprendimo taikymo tikslais.

4 straipsnis

Šis sprendimas įsigalioja jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* dieną.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu

Pirmininkas